

Zomrel prof. RNDr. Karel Beneš, CSc. (1932 – 2006)

Posledná rozlúčka s prof. Karlom Benešom, ktorého Pán života a smrti povolal do večnosti vo veku nedožitých 74 rokov, bola v Prahe 12. 5. 2006. V Sekcii pre vedu a vieru ÚSKI sme si prof. Beneša hlboko vážili ako spoluorganizátora a iniciátora medzinárodných dialógov prírodovedcov a teológov, na ktorých sa so zvláštnym záujmom aktívne zúčastňovali aj naši členovia (prof. A. Hajduk, prof. J. Krempaský, a ďalší). Cenné boli aj spoločné diskusie, výmeny názorov a informácií na naliehavé témy z oblasti evolúcie a bioetiky, či už v Bratislave alebo v Českých Budějoviciach, kde prof. Beneš až do konca svojho života pôsobil. V ostatných rokoch nám sprostredkoval aj zoznam a pôžičky viacerých nových v zahraničí vydaných kníh z oblasti spoločného záujmu z knižníc Biologickej a Teologickej fakulty Juhočeskej univerzity ako aj viaceré ročníky časopisu UNIVERSUM.

Prof. Beneš bol absolventom Biologickej fakulty Karlovej Univerzity v Prahe, kde sa venoval špecializácii fyziológia rastlín. V rokoch 1957 – 1962 pracoval v Ústrednom ústave biologickom v Prahe v oblasti biológie rastlinnej bunky a anatómie rastlín. Po obhájení kandidátskej práce sa zaoberal ako vedecký a neskôr samostatný vedecký pracovník histochemiou enzýmov najmä pri regulácii rastových a vývinových procesov v rastlinných bunkách na Ústave experimentálnej botaniky ČSAV v Prahe. Od roku 1990 pôsobil ako vedúci vedecký pracovník, docent (1992) a profesor (od roku 1994) na Biologickej fakulte Jihočeskej univerzity, z toho v rokoch 1992 – 1995 ako riaditeľ Ústavu obecnej biológie BFJU, neskôr ako vedúci Katedry obecnej biológie.

Prof. Karel Beneš bol u nás aj v zahraničí uznávaným odborníkom a výborným metodikom s hlbokým prehľadom a skúsenosťou v otázkach biológie bunky. Tieto svoje znalosti ako aj veľmi solídny základ a orientáciu v základných smeroch filozofie využíval aj pre dialóg prírodných vied a teológie. Posledné dva roky svojho aktívneho života pôsobil na Teologickej fakulte JU, kde sa na Katedre religionistiky špeciálne venoval medziodborovému dialógu teológov a prírodovedcov. Túto tému a oblasť práce považoval za veľmi dôležitú. Venoval jej veľa svojho úsilia a času. Pod jeho vedením sa riešil na katedre aj projekt financovaný grantom Templetonovej nadácie a prebehli aj tri konferencie na tému dialógu prírodovedcov s teológmi, ktoré navštívili poprední domáci aj zahraniční odborníci. O poslednom z nich sme informovali aj v RAN, roč. 8, č. 2, 2005. V pedagogickej práci prof. Beneš garantoval seminár „Dialog teologie a přírodovědy“ a prednáškový kurz „Dejiny přírodních věd“, ktorý predstavuje akýsi prírodovedný protipól pripravovanému humanitnému minimu pre študentov prírodovedných odborov. Bol aj členom vedeckej rady TFJU a členom odboro-

vej rady doktorandských programov. V ostatných rokoch pôsobil prof. Beneš aj ako člen bioetickej komisie Ministerstva zdravotníctva ČR.

Pri spätnom pohľade na vykonanú prácu a na každodenné životné postoje prof. Karla Beneša ostáva nám iba pokloniť sa s úctou jeho pamiatke ako hlboko veriaceho vedca a súčasne významnej zásadovej a originálnej osobnosti. Na záver si dovoľím citovať zo spomienky Ing. Mgr. Tomáša Machulu, prodekana TFJU, prednesenej na smútočnom obrade za prof. Benešom, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňujem: „Pri všetkej odbornej a organizačnej práci nemožno zabudnúť na osobnostný rozmer pôsobenia Karla Beneša na Teologickej fakulte. Patril k starším profesorom, ktorí majú svoj štýl. Ten nemusí byť vždy moderný alebo všeobecne prijímaný, ale rozhodne býva inšpirujúci a v dobrom slova zmysle provokujúci. Konkrétna pedagogická alebo administratívna práca je vždy nahraditeľná. Ale špecifický štýl spojený s bádateľskou osobnosťou, zahrňujúci aj ľudský rozmer prístupu k otázkam a vzťahom k ľuďom, sa nahradiť nedá. Karel nám bude veľmi chýbať.

Výber z publikovaných prác Karla Beneša v čase jeho pôsobenia na Teologickej fakulte JU:

- BENEŠ, K. Úvod do biologie bunky. České Budějovice, Biologická fakulta JU. 1992, 1993, 1997.
- BENEŠ, K. Tři otázky o pravdě. in *Universum* 1997. Roč. 24, jaro, s. 21 - 23.
- BENEŠ, K. Meze vědy aneb Co je a co není věda, in *Universum* 2001. Roč. 7 (39), léto, s. 24 - 28.
- BENEŠ, K. Some remarks on the dialogue between theologians and scientists. in *Teologické studie TFJU České Budějovice*, 2002. Roč. 3, č. 2, s. 2 - 3.
- BENEŠ, K. - MACHULA, T. (eds.) Stav dialogu přírodovědce s teology: témata - osobnosti - instituce. Teologická fakulta JU, České Budějovice. 2005.
- BENEŠ, K. Kardinál Schönborn o evoluci - proč? in *Universum* 2005. Roč. 15, č. 4, s. 34 - 35.
- BENEŠ, K. Metodologie a dějiny přírodních věd (Základní přehled). České Budějovice. Jihočeská univerzita. 2005.

Olga Erdelská